

## De morbo linguae et prauis affectibus

### Περὶ γλωσσαλγίας καὶ παθῶν

Ἐσπαρμέναι εἰσὶν αἱ ἀναπαύσεις πᾶσαι ἐν πάσῃ τῇ ἀνθρωπότητι, ὅπως ὁ ἄνθρωπος συνεχῶς κινήσῃ τὸν ἀγῶνα ἐν τῇ διανοίᾳ. Ἔστι τις ἠδόμενος τῇ ἀσωτίᾳ καὶ ἀποστρεφόμενος τὴν μοιχείαν· ἔστι τις μεταδιώκων τὸν τύφον καὶ φεύγων τὴν κλοπὴν· ἔστι τις ἠττώμενος τῇ φιλαργυρίᾳ καὶ καταφρονῶν καλλωπισμοῦ, καὶ ὦν ἐντὸς τῆς γαστριμαργίας. Ἔστι τις φιλῶν τὸν οἶνον καὶ μισῶν τὴν ἀλαζονείαν· ἔστι τις ἀπεχόμενος τῆς μοιχείας καὶ ἔχων κατὰ ψυχὴν κεκρυμμένην εἰρωνείαν· ἔστι τις κακῆγορος καὶ φεύγων τὸν καλλωπισμόν· ἔστι τις ὑψηλότερος πταίσματος ἐνὸς καὶ ἐν ἑτέρῳ βεβύθισται ὅλως· ἔστι τις ἐνὸς μώμου ἐκτὸς καὶ ἐν ἄλλῳ ἐσπίλῳται καθόλου· ἔστι τις μιᾶς παγίδος λελυτρωμένος καὶ ἐν ἑτέρῳ βορβόρῳ τέθραται· ἐπειδὴ ἄπειρόν 364 ἔστι τὸ μέγεθος τῶν ἀμαρτημάτων, καὶ καταλαμβάνεται διὰ βραχύτητος· ἐκάστου γὰρ μεγάλου ἢ ἐνέργεια γνωρίζεται διὰ μικροῦ γεύματος. Ἦνίκα ὁ Ἐχθρὸς δεσμεῦσαι βούλεται τὸν ἄνθρωπον, ἐν ταῖς ἐπιθυμίαις, αἷς ἡδεται, αὐτὸν δεσμεύει, ὅπως ἠδόμενος τοῖς δεσμοῖς μηδέποτε ἑαυτὸν βουληθῆ ἴσσαι. Πανοῦργος γὰρ ὦν ὁ δεσμεῦων ἡμᾶς, ἐπίσταται σαφῶς ἐν ποίῳ καὶ πῶς ἡμᾶς δῆσει. Ἐὰν γὰρ δῆσῃ τινὰ ἐν τοῖς ἀκουσίοις δεσμοῖς θάττον διαρρήσων ὁ νοῦς τοὺς δεσμοὺς φεύγει ὀξέως. Ἐκαστον οὖν δεσμεύει ἐν ᾧ ἡδεται καὶ ἐν ᾧ ἀναπαύεται· ἐξουσίαν γὰρ ἔχει ἢ ἡμετέρα διάνοια ἀφελεῖν ἀφ' ἑαυτῆς τοὺς δεσμοὺς· νυνὶ δὲ δεδεμένοι χαίρομεν, καὶ πεπεδημένοι τετυφώμεθα· ὁ γὰρ δεδεμένος τῇ βασκανίᾳ, ἐπειδὴ τῇ μοιχείᾳ οὐ δέδεται, νομίζει ἑαυτὸν ἄδετον εἶναι· καὶ ὁ δεδεμένος τῇ συκοφαντίᾳ, ἐπειδὴ οὐκ ἐδέθη τῇ κλοπῇ, νομίζει μὴ δεδέσθαι πώποτε· λανθάνει ἕκαστος τοὺς δεσμοὺς τοὺς ἰδίους καὶ ἀγνοεῖ τὰς παγίδας τὰς παρακειμένας αὐτῷ· καὶ ὑπομένουσιν οὗτοι τῶν μεθυστῶν τὴν ἀγνοίαν· δεδεμένος γὰρ ὦν ὁ μεθυστῆς ἀγνοεῖ, ὅτι δέδεται· τῷ γὰρ οἴνῳ ἐπιλανθάνεται 365 τῶν δεσμῶν καὶ τῇ μέθῃ οὐχ ὀρᾷ τὰς περὶ αὐτὸν παγίδας. Ὁ δὲ φιλόανθρωπος Δεσπότης τοῦτον βούλεται ὥσπερ διὰ προφάσεων διαφόρων τὸν ζυγὸν ἐπιτιθέναι πᾶσι· μερίσας γὰρ κατεμέρισεν ἐκάστου τὸ φορτίον κατὰ τὴν οἰκείαν δύναμιν. Ἐν τῷ καιρῷ οὖν ἐν ᾧ κατεσκευάσθη ἢ σκηνὴ ἐπὶ τῶν Ἑβραίων κοινωνίαν σωτηρίας προσέταξε μεταξὺ πλουσίων καὶ πενήτων, ὅπως ἕκαστος κατὰ δύναμιν τὴν καρποφορίαν προσαγάγῃ. Εἰ προσήγαγέ τις χρυσόν, ἄλλος προσήγαγε μαργαρίτας καὶ ἕτερος λίθους πολυτίμους· πένης προσήγαγε τρίχας καὶ ἕτερος δέρματα βεβυρσευμένα· ἢ πλουσία δέδωκε σηρικοῦν καὶ ἢ χήρα ἔριον βαπτόν· καὶ διὰ πλουσίων καὶ πενήτων πᾶσα ἢ κατασκευὴ γεγένηται τῆς σκηνῆς, καὶ κοσμηθεῖσα ὑπὸ πάντων ἅπαντας κατεκόσμησεν. Προσεδέξατο γὰρ ὁ Κύριος παρ' ἐκάστου τὰς εὐχὰς πλουσίων τε καὶ πενήτων, δεῖξαι βουλόμενος, ὅτι καθάπερ προσεδέξατο τὰ παρ' ἐκάστου κατὰ δύναμιν εἶδη πρὸς τὴν κατασκευὴν τῆς σκηνῆς, οὕτως παρ' ἐκάστου τῆς οἰκείας πράξεως ἀρμοζόντως προσδέχεται τὰς 366 εὐχὰς ἀπροσωπολήπτως. Βούλεται οὖν ὁ Δεσπότης δι' ἀφορμῶν ποικίλων ὀδηγεῖσαι ἡμᾶς πρὸς σωτηρίαν. Τεχνάζεται γὰρ ὁ Ἐχθρὸς ὡσαύτως διὰ προφάσεων διαφορῶν ἀναιρεῖν· καὶ καθάπερ ὁ ληστής ἐν ἐνὶ λόγῳ τῆς ἐξομολογήσεως πολίτης γέγονε τοῦ παραδείσου, οὕτως δι' ἐνὸς λόγου βλασφημίας ἀπολλύμενός τις ἔνοχος γίνεται γεέννης. Λεπρὰ γέγονεν ὡς χιών [οὔσα] ἢ Μαριάμ, ἵνα καταγνωσθῆ ἐν ἐνὶ λόγῳ κακηγορίας. Καὶ εἰ Μαριάμ προφῆτις οὔσα δίκην δέδωκε τῆς γλωσσαλγίας, τί ἠλίκον ἄρα τὸ εἶδος τῆς τιμωρίας τοῖς ἀδιαφόρως κεκρημένοις τῇ βλασφημίᾳ; Καὶ τὸ ὄν λαλησάσης τῆς Μαρίας ἀπεδοκιμάσθη ἢ ἀλήθεια, διότι μετὰ κακηγορίας ἔφρασεν· ὡσαύτως ἐὰν χρησθῆται τις δικαίως τῇ

κακηγορία, ἡ δικαιοσύνη αὐτοῦ ἀδικίας μεστὴ γέγονεν. Ἡ γὰρ ἔλεγχον δικαίως ἢ μὴ λάθρα κακηγορήσης· ἢ ἐπιτίμησον μετὰ παρρησίας ἢ μὴ συσκευάσης ἐν τῷ λανθάνοντι. Ἐξουθενεῖται γὰρ ἡ δικαιοσύνη, ὅταν συγκεκέρασται αὐτῇ ἢ τῆς δολιότητος φαυλότης, καθάπερ ἀποδοκιμάζεται ἡ ἀγιωσύνη, ἐὰν συμπλακῇ αὐτῇ ἢ ἀκαθαρσία· ἐξουθενεῖται ἡ ἀγνεία, ἐὰν συναφθῇ 367 αὐτῇ ἢ λαγνεῖα· ἐξουθενεῖται καὶ ἡ πίστις, ἐὰν προσέχη ταῖς μαντείαις· ἐξουθενεῖται ἡ εὐποιΐα, ἐὰν ἔχη τὴν ὑπερηφανίαν· ἐξουθενεῖται ἡ ὁμόνοια, ἐὰν ὀφθῇ παρ' αὐτῇ εἰρωνεία· ἐξουθενεῖται καὶ ἡ νηστεία, ἐὰν ἔχη τὴν καταλαλιάν· ἐξουθενεῖται καὶ ἡ ἀγάπη, ἐὰν τετάρραται τῷ ζήλῳ. Προσεσχηκῶς τοῖς φυσικοῖς μάνθανε παρ' αὐτῶν τὰ γεγραμμένα. Τῆς ἀληθείας τὸ κάλλος ἄμορφόν ἐστιν, ἠνίκα ἤπλωται ἐπάνω φαυλότητος, καὶ ἡ τροφὴ φονεὺς τυγχάνει, ἐὰν ἔχη κεκρυμμένον τὸ κώνειον. Κεκοίνωται παρ' ἡμῖν τὸ καθαρὸν κρέας, διότι μολύνεται διὰ τῶν θυσιῶν. Ἀναγκαῖον οὖν ἡμᾶς διὰ τῶν φανερῶν συνιέναι τὰ ἀφανῆ. Διὰ Μαρίας ζωγραφήσας ἐδίδαξεν ἡμᾶς τὴν ὑπόθεσιν τῆς ἀληθείας· λεπρὸν γὰρ γέγονεν αὐτῆς τὸ σῶμα προφανῶς, ἐπειδὴ πάση τῇ ψυχῇ ἤμαρτεν ἀφανῶς. Διὰ τῆς βλάβης τῆς φανείσης ἔγνω τὴν βλάβην, ἣν ὑπέμεινε λεληθότως· διὰ τῆς ἀειδεστάτης λέπρας ἐδιδάχθη, ὅσον κακὸν καὶ μεμισημένον ἡ κακηγορία, καὶ γέγονε τὸ ἐμφανὲς σῶμα κάτοπτρον τῆς ἔνδον καὶ ἀφανεστάτης ψυχῆς· διὰ τῆς διαφθορᾶς τῆς σαρκὸς κατηχήθη γινῶναι, πῶς διαφθείρεται καρδία φιλοῦσα τὴν 368 κακολογίαν, καὶ διὰ τοῦ ἐξωθεν ἀνθρώπου συνῆκε τὸν ἔνδον αὐτῆς ἄνθρωπον. Ὅτι καθάπερ κατεμερίσθη κατὰ τοῦ ἀδελφοῦ αὐτῆς, οὕτω κατεμερίσθη καὶ ἀπ' αὐτῆς τὸ ἴδιον αὐτῆς σῶμα, ὅπως αὐτὴ δι' αὐτῆς μάθη τὴν ἀγάπην. Μάθωμεν καὶ ἡμεῖς δι' αὐτῆς τὴν ὁμόνοιαν καὶ γινῶμεν ὅτι, καθὼς ἠδέσθη αὕτη τοῦ σώματος αὐτῆς ἀλλοιούμενου, οὕτως καὶ τὸ θεῖον δυσχεραίνει πρὸς τὸ δισσῶς ἔχειν κατὰ τοῦ ἰδίου ἀδελφοῦ. Καὶ τούτου χάριν ἀλλοιοῦται τὸ σῶμα τοῦ ἀνθρώπου ἐν διαφόροις πάθεσι. Γίνεται παρ' αὐτῷ ἀντίπαλα τὰ μέλη, διότι γίνεται αὐτὸς περὶ τοὺς φίλους ἐναντίος, ὅπως διὰ τῆς τοῦ σώματος ἐναντιώσεως μάθη κτήσασθαι ὁμόνοιαν καὶ εἰρήνην πρὸς τοὺς ἐταίρους. Θρύλος σφοδρὸς γέγονε τῇ παρεμβολῇ· Μαρία ἀθρόως ὀφθεῖσα περιβολὴν ἔχουσα τὴν λέπραν, ἐπειδὴ ἠκόνησε γλῶσσαν κατὰ τοῦ ἐπιεικοῦς, τὰ ὑπὲρ αὐτῆς εὐξαμένου. Ὁ δίκαιος ἐκδικητῆς ἀπήτησεν εὐθύνας ἀπὸ τῆς κακηγορίας τῆς προφήτιδος. Οὐ τέρπεται γὰρ ὁ δίκαιος τῇ κακηγορίᾳ, ἢ σχολάζειν ἠδονταὶ οἱ ἄφρονες. 369 Ποιήσας ὁ Μωυσῆς πάμπολλα σημεῖα καὶ τέρατα, ἵνα βραχὺ ὀλισθήσῃ αὐτοῦ ἡ γλῶσσα, ἐξέπεσε τῆς γῆς τῆς ἐπαγγελίας. Ἡ μεγάλη θάλασσα καὶ φοβερὰ οὐκ ἴσχυσε κωλύσαι τὴν ὁδὸν ἐνώπιον αὐτοῦ, φωνὴ δὲ βραχεῖα ἀδίκως ἐπισχοῦσα τεῖχος αὐτῷ γέγονε τοῦ μὴ ὑπερβῆναι. Εἰ τὸν Μωυσέα, τὸν θεὸν γενόμενον, εἷς λόγος ἀπεστέρησε τῆς γῆς τῆς ἐπαγγελίας, πόσω μᾶλλον στερήσει τῆς βασιλείας ἠκονημένη καὶ ἐκτεταμένη ἡμετέρα γλῶσσα; Τὸ ἅγιον πῦρ κατέφλεγε τοὺς ἱερεῖς τοὺς δικαίους, τοὺς ὄντας ἐντὸς ἀγιωσύνης, ἐπειδὴ ταῖς πράξεσιν ἅγιοι γενόμενοι τοῖς ῥήμασιν ἐμολύνθησαν. Εἰ οἱ τοιοῦτοι καὶ τηλικοῦτοι τοιαῦτα πεπόνθασιν, πῶς καταφρονεῖ ἡ ἡμετέρα γλῶσσα; Διὸ παυσώμεθα τοῦ λοιδορεῖν τοὺς ἀδελφοὺς ἡμῶν. Ἡ γῆ τότε καταλιποῦσα τοὺς ἐναγεῖς καὶ ἀκαθάρτους, κατέπτε τοὺς γλωσσάλους. Ἡ θάλασσα τοὺς Αἰγυπτίους κατέπτε καὶ ἡ γῆ τοὺς μαχίμους. Ἐπὶ τοῦ λιμοῦ ῥῆμα ἀπεφθέγγατο ὁ στρατηγός, καὶ τοῦ ῥήματος ἔδωκε δίκην ἀξίαν, καταπάτημα τοῦ λαοῦ ἐν τῇ πύλῃ γενόμενος· ἐπὶ ταύτῃ ἐγγυτάτῳ κρίσει 370 βεβαιωθήσεται σοὶ ἡ μέλλουσα κατὰ τὸν λόγον τοῦ Σωτῆρος ὃν εἶπεν, ὅτι καὶ ὑπὲρ λόγου ἀργοῦ δίκην τις δώσει. Διὰ ποικίλων οὖν ὑποθέσεων κατέχεται τὸ ἄθλιον γένος παρὰ τῷ Ἐχθρῷ. Ἔστι κατεχόμενος ὡς χρεωφειλέτης, καὶ ἔστιν ἐλκόμενος ὡς ἐγγυητής· καὶ γὰρ ἡ φύσις ἡμᾶς αὐτὴ διδάσκει, ὅτι προφάσει τις τοῦ ἐταίρου ἀπόλλυται· καὶ αὐτὸς μηδὲν χρεωστῶν χρεωφειλέτου οὐκ ἔλαττον βεβύθισται· καὶ ὑπόδειγμά ἐστι τοῦτο τῆς ὀφειλῆς δικαίων καὶ ἀδίκων. Ἐν γὰρ τοῖς

ιδίοις ὁ δίκαιος ἀθῶός ἐστι καὶ ἐν τοῖς ἀλλοτρίοις ἔνοχος εὐρίσκεται. Τίς γὰρ ἀληθοῦς ἐξηγήσεως ἐπὶ αὐτοῦ λεγομένης, ἔάν τις γελάσας αὐτὴν κατηγορήσῃ, καὶ ἡδὺ γένηται τῷ δικαίῳ σιωπῆσαι, ἢ σιωπὴ αὐτοῦ ὑπεύθυνον αὐτὸν ἐποίησε τῆς κακῆς κατηγορίας. Ἀκούσας γὰρ καὶ μὴ ἐπιτιμήσας ἐμαρτύρησε τὸ κακῶς ῥηθὲν ὡς καλόν· πείσει δέ σε περὶ τούτων ἡ ἐξουσία τῶν κρατούντων μεγιστάνων. Ἐάν γὰρ συμβῇ τινα δικαίως λέγειν κακὸν τὸν ἡμαρτηκότα βασιλέα, οὐ φέρει τις τῶν παρισταμένων ἀκροᾶσθαι τὰ λεγόμενα κατὰ βασιλέως. Εἰ δὲ ἀνάσχοιτο στήναι καὶ ἀκοῦσαι, μία ὑπάρχει κατὰ 371 ἀμφοτέρων τιμωρία ἐκφερομένη· καὶ ὁ μὲν φονεύεται ἐκ τῆς γλώττης, ὁ δὲ ἐκ τῆς ἀκοῆς. Ἐξηγεῖται τινα ὁ κλέπτης καὶ κλίνει τὸ οὖς σου πρὸς αὐτόν, καὶ τὸν θάνατον, ὃν ἐκφέρει διὰ τοῦ στόματος, ὑποδέχεται ὁ κόλπος τῆς σῆς ἀκοῆς· καὶ τὴν πικρὰν ζύμην τοῦ ψεύδους λαβών, ἐφύρασας αὐτὴν ἐν σεαυτῷ. Πόθεν ἔσχεν εἰσαγωγὴν ὁ θάνατος, τοῦ ὄφους λαλήσαντος πρὸς τὴν Εὐάν, εἰ μὴ δι' ἀκοῆς, δι' ἧς πέφυκεν εἰσέρχεσθαι ἢ φονεύτρια; Δύναται γὰρ ὁ πονηρὸς ἀναιρεῖν τὸν σιγῶντα διὰ τοῦ λαλοῦντος, καὶ τὸν ἀδυνατῶς ἔχοντα θανεῖν διὰ τοῦ στόματος σφάζει διὰ τοῦ ὠτός, καὶ τὸν τῆ πράξει ἀθῶον φονεύει τοῖς λογισμοῖς. Τῶν δαιμόνων φραζόντων τὴν ἀλήθειαν, οὐκ ἠνέσχετο ὁ Σωτὴρ λαλήσαι· οὐ γὰρ εὐδόκησεν ὁ ἀληθινὸς δι' αὐτῶν πιστευθῆναι, ἀλλὰ κηρυχθῆναι τὸ ἀληθινὸν κήρυγμα διὰ τῶν ἀληθινῶν κηρύκων. Οἱ Ἀπόστολοι διατί οὐκ ἠδυνήθησαν ἀκοῦσαι τοῦ ἐγκωμιάσαντος αὐτοὺς δαίμονος; Ἴνα μὴ ἡ πικρὰ φωνὴ καταβληθῇ εἰς τὴν καθαρὰν ἀκοήν. Εἰ τὰ ἐγκώμια 372 τοῦ Διαβόλου ὡς βλάβην μεγίστην ἔφυγον οἱ Ἅγιοι, τίς ἀγαπήσει τὴν κακῆς κατηγορίαν; Πέφυκε γὰρ ὁ παμπούκιλος τῷ προσώπῳ διὰ τῆς ἀληθείας ἀπατᾶν τὸν ἀνεχόμενον· τούτου χάριν ὁ Σωτὴρ τὴν μετὰ ἀληθείας φωνὴν τῶν δαιμόνων οὐκ ἀπεδέξατο. Ἀπὸ μιᾶς βροχῆς ποτίζονται βοτάναι κακαὶ τε καὶ ἀγαθαί. Ἴσως καὶ ὁ καλὸς ὑετὸς τῆ φύσει ἐνεργεῖ τῆ τῶν βοτανῶν κακία καὶ ὄφιος ἐσθίων γλυκύτητα μεταβάλλει αὐτὴν παραχρῆμα εἰς πικρότητα· ἔάν δὲ αὐτὴν μεταπέμψῃ εἰς τινα, οὐαὶ τῷ ὑποδεχομένῳ. Οὕτω καὶ ἐκ τῆς ἀληθείας τὸ ψεῦδος πέμπεται, κώνειον θανάτου πεπληρωμένον· πικρία γὰρ χαλεπὴ λανθάνει ἐν τοῖς ἡδυτάτοις αὐτοῦ λόγοις. Ἔστω οὖν τούτῳ ὑπόδειγμα ὁ ὄφιος, γλυκάνας αὐτοῦ τὴν γλῶσσαν πρὸς τοὺς ἀπλουστέρους. Πληροφορήσει δέ σε περὶ τούτου ἢ κατὰ τὸν Ἰσκαριώτην ὑπόθεσις, πῶς ἐν τῷ φιλήματι τοῦ στόματος καὶ ἐν τῇ εἰρηνικῇ γλώσσει κρύψας τὸν δόλον κατεσκεύασε προδοσίαν κατὰ τοῦ καρδιογνώστου Δεσπότου. Καὶ εἰ πρὸς τὸν δημιουργὸν τοιοῦτος ὥφθη ὁ ψεύστης, πρὸς σὲ πηλίκος γενήσεται, ὦ ἄφρον; Τίς τοῦ ψεύστου μιαιώτερος, 373 εἰ μὴ ὁ προθύμως ἀκροώμενος τῶν ὑπ' αὐτοῦ λεγομένων; Παρέδωκεν ἑαυτὸν ὁ Σωτὴρ τῷ θανάτῳ, καὶ οὐ παρέδωκε τὴν ἀκοήν ἑαυτοῦ τῇ φωνῇ τοῦ ψεύστου· ἀνοίξας αὐτοῦ τὸ στόμα ὄξος μετὰ χολῆς ἐδέξατο, καὶ τὸ οὖς ῥῆμα οὐκ ἐδέξατο τοῦ μιαινοῦ. Δέδωκεν αὐτοῦ τὸ στόμα, ἵνα φιλήσῃ ὁ προδότης, καὶ ἀπόκρισιν οὐ παρέσχε τῷ ἀπατεῶνι. Δίδου τὸ στόμα σου τῷ ψεύστῃ φιλήσαι, καὶ μὴ ἐκδῶς αὐτῷ τὴν σὴν ἀκοήν· τὸ γὰρ στόμα σου, ἔάν δῶς αὐτῷ, τὸ φίλημα αὐτὸν κατακρινεῖ· τὸ δὲ οὖς ἔάν δῶς, φονεύσει σε ἢ τῶν ῥημάτων αὐτοῦ γεῦσις. Βέλτιον αὐτοῦ ποιήσεις, ἔάν ἐκφύγῃς τὴν ὄσμην καὶ τὸ γεῦμα τοῦ κωνείου. Καὶ τὸν μὲν καπνὸν φεύγεις ὀξέως, τοῦ δὲ ψεύστου ἀκούεις ἠδέως· παραιτῇ τὴν δυσωδίαν, καὶ καθέζη παρὰ τὸν κατήγορον. Ἐκαστον τῶν μελῶν ὀφείλεις δεόντως φυλάσασθαι ἀπὸ τῶν βλαβερῶν. Ἐάν ἀθῶόν σου τὸ σῶμα ὑπάρχει ἀπὸ πορνείας, φεῖσαι σου τοῦ στόματος ἀπὸ καταλαλιᾶς· μὴ δυνάμενον γὰρ τὸ στόμα μοιχεῦσαι, δύναται ψεύσασθαι καὶ συκοφαντῆσαι. Ἐάν σου μέλος ἀθῶον ἦ καὶ τὸ ἕτερον ὑπεύθυνον, ὅλος 374 καταδίκος εἶ διὰ τοῦ ἑνὸς τοῦ κατακεκριμένου. Λάβε τὸ ὑπόδειγμα παρὰ τοῦ πολεμάρχου, οὗ πᾶν τὸ σῶμα πεφρούρηται ἐν θώρακι σιδηρῷ. Συμβαίνει οὖν ὅτι τιτρώσκειται διὰ τῆς χαύνης κατασκευῆς. Εἰ οὖν ὁ διὰ τῶν λεπτοτάτων ὀπῶν τοῦ θωρακίου εἰσοικισμὸς τοῦ βέλους θάνατον φέρει κατὰ τοῦ

γενναίου, πόσω μάλλον τὸ εἰσὶν ἐκ τοῦ ὠτὸς τῆς ἀνεωγμένης θύρας. Τοιαύτη γὰρ μεγάλη ἐστὶν ἡ θύρα τοῦ ὠτὸς, ὡς τὸν τηλικούτον θάνατον δι' αὐτῆς εἰσελθεῖν εἰς τὸν κόσμον· καταπίνων γὰρ πάσας τὰς γενεὰς ἀκόρεστος μένει. Ἀποκλειστέον οὖν τὰ ὦτα θυρώμασι καὶ μοχλοῖς, ἵνα μὴ εἰσέλθῃ κακηγορία. Μὴ καταφρονήσῃς καταλαλιᾶς, ὡς μικροῦ τινος καὶ μὴ δυναμένου ἀναιρεῖν. Μάθε ἐκ τῆς θήρας τῶν θηρατῶν μὴ καταφρονεῖν τοῦ βραχυτάτου· συμβαίνει γὰρ τὸ πτηνὸν ἐπὶ τῆς παγίδος κατέχεσθαι δι' ὄνυχος μικροῦ, καὶ ταπεινοῦται καὶ ἠττᾶται ἢ τῶν περυγῶν δυναστεία διὰ τοῦ ἄκρου τοῦ εὐτελοῦς ὄνυχος, καὶ ὅλως ὄν ἔξω τῆς παγίδος, ὅλως ἐν αὐτῇ πεπαγίδευται. Καὶ ὁ θεῖος Ἀπόστολος μίαν καὶ τὴν αὐτὴν ἀπόφασιν ὤρισε κατὰ τῶν φονέων 375 καὶ τῶν λοιδῶρων καὶ τῶν ἀσώτων, ὡς καὶ κατὰ τῶν μοιχῶν· οὐδεὶς γάρ, φησί, τῶν τοιούτων κληρονομησάμενος δύναται τὴν τῶν οὐρανῶν βασιλείαν· καὶ ἴσην μερίδα ἔθετο αὐτοῖς πᾶσιν ἐν τῷ καιρῷ τῆς δικαιοκρισίας, τὴν ἀποστέρησιν τῆς οὐρανοῦ κληρονομίας. Ἴνα δὲ γνῶς, ὅτι ἄξιοί εἰσιν οἱ τοιοῦτοι τῆς ἴσης τῶν ἄλλων τιμωρίας, Χαναὰν διὰ ποίαν αἰτίαν ἔτυχε κατάρας αἰωνίου· οὐχὶ ὅτι κατεγέλασε τοῦ δικαίου; Οὐ γὰρ πράξει χαλεπῆ κατεκρίθη, ἀλλὰ γέλωτος χάριτι ψιλοῦ ἀπέλαβεν ἀπόκρισιν φοβερὰν καὶ διὰ τὴν προπέτειαν τῆς γλώττης ἐδέξατο ὀδύνην πικράν. Καθαροὶ ἐτύγχανον οἱ λογισμοὶ αὐτοῦ, καὶ τὸ στόμα αὐτοῦ ἀνεῖλεν αὐτόν. Εἰ γέλωτος μικροῦ χάριν οὐαὶ ἐκεῖνος τοιοῦτον ἐδέξατο, τίς οὐ μὴ φοβηθεὶς φύγη τὰ παίγνια δι' ὧν κτῆσις τῶν καταρῶν γέγονεν; Ἀφελκύσας γὰρ τὸν Χαναὰν ὁ δίκαιος ἀπὸ τῶν εὐλογιῶν παρέπεμψεν αὐτόν ταῖς κατάραις καὶ ἐζωγράφησεν ἐν αὐτῷ τὴν μέλλουσαν γενέσθαι κρίσιν κατὰ τῶν γελᾶν ἀγαπώντων. Ἐὰν ὑποβάλλῃ ὁ Διάβολος προσώπῳ τῆς ἀγάπης ἰλαρεύεσθαι καὶ καταγελαῖν, καὶ Χαναὰν ἰλαρευόμενος κατεγέλασε, καὶ 376 καταρῶν γέγονεν ἐντός. Ἄκουε τοῦ σοφωτάτου Σολομῶντος βοῶντος καὶ δηλοῦντος τὴν ἐν τῷ γέλωτι κεκρυμμένην βλάβην. Ὁ γάρ, φησί, καταγελαῶν ἀνθρώπου παροξύνει τὸν ποιήσαντα αὐτόν. Ὁ γὰρ γέλωτος ὁ κατὰ ἄνθρωπον γενόμενος ἀνατρέχει εἰς τὸν δημιουργόν. Σὺ προσέχεις ἀφελῶς τῷ φαινομένῳ παιγνίῳ, ὁποῖος δὲ δόλος λανθάνει ἐν αὐτῷ, ἀγνοεῖς. Νῶε ὁ δίκαιος γνοὺς τὸν δόλον καὶ μὴ δηλώσας τῷ ἀγνοοῦντι αὐτόν, ἐκτεμῶν ἀπεστέρησεν αὐτόν τῶν εὐλογιῶν, ἵνα σὺ ὡς διακριτικὸς γνοὺς, πηλίκη ἐστὶν ἡ τοῦ γέλωτος μιὰ ἐνέργεια, παύσῃ τοῦ καταγελαῖν τῶν ἀδελφῶν. Σεμεῖ κατάρας ἐξήνεγκε, καὶ αὐτῆς ὁ Ἀπόστολος φωνὴν φοβερὰν κατὰ τῶν καταρωμένων. Ζητήσαντες ἴδωμεν ἡμεῖς, ποῖον ἔσχον κέρδος οἱ κατάραις χρώμενοι. Σεμεῖ ποίῳ πτώματι περιέπεσε; Μοιχὸς οὐκ ὤφθη, οὔτε κλέπτης κατεσχέθη, ἀλλὰ κατάραις ἐχρήσατο, ἐξ ὧν παρέκυπτεν ἡ συκοφαντία. Ἐν τῇ συκοφαντίᾳ καὶ τὰ γενόμενα ἀνακαλύπτεται, καὶ τὰ μὴ γενόμενα λαλεῖται [δι' αὐτῆς]. λαμβάνουσαι γὰρ αἱ ὠδῖνες τὸν θυμὸν τίκτουσι 377 πάντα λόγον πονηρόν. Τούτῳ τῷ θυμῷ ἐλοιδόρησε Σεμεῖ τὸν ἀνεξίκακον βασιλέα· ἐπήγαγε γὰρ αὐτῷ κατηγορίαν τοῦ θανάτου Σαοῦλ, τῷ ῥυσαμένῳ Σαοῦλ ἐκ θανάτου πλειστάκις· καὶ ἐπειδὴ ἐναντίως ἐξήνεγκε κατ' αὐτοῦ ψῆφον, ὀρθῶς κατέκρινεν αὐτόν ὁ δίκαιος κριτής· ἔθετο αὐτῷ ὄριον τοῦ μὴ ὑπερβῆναι, καὶ ἐπηγγείλατο φυλάττειν, καὶ ὑπερβάντος αὐτοῦ εἰς ψεῦδος ἐχώρησεν ἡ ἐπαγγελία· οὕτως διὰ τοῦ ψεύσματος ἐδείχθη αὐτῷ ἢ ἐπὶ τῷ δικαίῳ συκοφαντία, ἵνα καὶ ἀξίως τῶν ἰδίων δραμάτων τύχῃ τῆς δικαίας τιμωρίας· ἵνα ὡσπερ ἐκτείνας αὐτοῦ τὴν γλῶτταν ἐφόνευσεν ὡς ἐν ξίφει τὸν ἀθῶον, οὕτως καὶ ἐξέλθῃ ξίφος ἡκονημένον εἰς ἀπάντησιν τοῦ ἀκονήσαντος ἀδίκως τὴν γλῶτταν· καὶ ἐν τούτῳ τῷ αἰῶνι γέγονεν αὐτῷ ἀπώλεια καὶ ἐν τῷ μέλλοντι πεφύλακται αὐτῷ ἡ κόλασις. Τίς οὖν ἡδεται κατάραις, ἵνα διπλῶν τιμωριῶν ἀξιωθῆ; Τοὺς ἀσώτους καὶ τοὺς λοιδῶρους παρέδωκε τῷ κρίματι τῶν φονέων καὶ μοιχῶν. Γνώθι, ὅτι ἡ ἀσωτία ἀπεγύμνωσε τὸν Ἡσαῦ ἀπὸ τῶν πρωτοτοκίων. Ἔχεις καὶ σὺ πρωτοτόκια προφάσει τῆς ἀσωτίας· μέγας γὰρ ἂν 378 θρωπος δι' οὐδενὸς λόγου ἀξίου ταπεινοῦται, καὶ δι' εὐτελοῦς

ἀτιμάζεται. Ἐὰν ἀπολέσης τὴν παρ' αὐτοῦ ἀλήθειαν, ἔση νεανίας κατὰ τὸν Ἡσαῦ. Ἄκουε τοῦ γεγονότος θαύματος, πῶς ἐνίκησαν οἱ λόγοι τὰ ἔργα καὶ περιεγένετο ἡ πίστις τῆς φύσεώς τε καὶ γεννήσεως. Τὴν ἄκλοπον πρωτοτοκίαν εἰσελθὼν ἀπεσύλησεν ὁ λόγος, καὶ ἦς πέφυκεν ὁ Ἡσαῦ φυσικῶς, ὁ Ἰακῶβ σπουδάσας ἔτυχε διὰ τῆς πίστεως. Ἡ πίστις καὶ ὁ ὄρκος ὁμοθυμαδὸν τῆς γεννήσεως τὴν ἐνέργειαν ἔδειξαν, καὶ τὰ πρωτοτόκια τὰ σαρκικῶς δοθέντα, πνευματικῶς ἐλήφθησαν· ἃ ὁ ὄρκος ἀπεδύσατο, ἡ πίστις ἐδέξατο. Ὡς τοῦ θαύματος παρακολουθήσαντος μεταξὺ τοῦ ἀποδυσάμενου καὶ τοῦ ἀγοράσαντος· ὅτι ὁ ἀποδυσάμενος ἔφερον ἀνεπαισθήτως καὶ ὁ ἐνδυσάμενος ἔμεινεν ἀγνώως. Πῶς Ἡσαῦ ἀπεδύσατο τὰ μὴ ἀποδύμενα πρωτοτόκια, ὁ Ἰακῶβ δὲ πῶς ἐδέξατο τὸ περιβόλαιον τὸ ἀφόρεστον· ὡσαύτως καὶ οἱ νέοι ἐνεπορεύσαντο ἐμπορίαν ὑπὲρ φύσιν· ἡ δὲ ἐμπορία τῶν νέων φεύγει καὶ δεόντως ῥη 379 θῆναι οὐ δύναται. Τίς ὁ τολμῶν χρήσασθαι ζητήσεσιν ἕνεκεν τῆς ἀφράστου γεννήσεως τοῦ μονογενοῦς; Εἰπέ μοι πάλιν, πῶς ὁ Ἰακῶβ ἀποδύσας τὰ πρωτοτόκια ἀπὸ τοῦ Μανασσῆ περιέβαλεν αὐτὰ τῷ Ἐφραΐμ, ὅπως γένηται αὐτῷ στήλη δόξης ἢ πρωτοτοκία; Πεπλήρωται ὑποδειγμάτων θαυμαστῶν καὶ μυρίων ἐξαιρέτων. Ἐν αὐτῇ ἐζωγραφήθη τὸ βάπτισμα, ἐν αὐτῇ ἐσφραγίσθη ἡ πίστις, ἐν αὐτῇ ἐσημειώθη ἡ μονανδρία. Τιμῆς αὐτὴν ἐπρίατο, τῷ δὲ Ἐφραΐμ ἀπένειμεν αὐτὴν δωρεάν. Οὔτε Μανασσῆς ἐν τούτῳ μεμπτέος, οὔτε Ἐφραΐμ θαυμαστός, ἀλλὰ τοῦ δόντος ἢ ἀνέγκλητος ἐξουσία. Τίς οὖν ἐγκαλεῖν πειρᾶται διὰ τὴν τῶν ἐθνῶν πρωτοτοκίαν; Εἰ δὲ ἐγκαλεῖν βούλοιντο Ἰουδαῖοι, ἐγκαλείτωσαν πρῶτον διὰ τὴν καθαίρεσιν Μανασσῆ· ὁ λαβὼν γὰρ παρ' ἐκείνου οὐκ ἔπταισεν, ἵνα δείξῃ τὴν αὐτοῦ ἐξουσίαν· ἔλαβε δὲ αὐτὴν ἀπ' αὐτῶν, διότι ἡμᾶρ 380 τον, ἵνα δηλώσῃ τὴν ἑαυτοῦ δικαιοσύνην. Εἰ περὶ τῆς ἀφαιρέσεως τῶν πρωτοτοκίων τοῦ ἀναμαρτήτου Μανασσῆ οὐδεὶς ἐγκαλέσαι αὐτῷ δύναται, πῶς τολμᾷ τις ἐγκαλέσαι αὐτῷ, διότι ἀφείλε τὴν πρωτοτοκίαν ἀπὸ τῶν κυριοκτόνων. Εἰ ὁ ὄρκος τοιοῦτος ὡφθη ἰσχυρός, ὡς δύνασθαι νικῆσαι τὴν πρωτοτοκίαν Ἡσαῦ-ὁμόσας γὰρ μόνον καὶ μὴ ἐπιορκήσας τοιαύτην ἐπιβουλήν ὑπέμεινεν-ὁ ὁμνύων καὶ ἐπιορκῶν ποίῳ σκότει παραδίδοται; Εἰ Ἡσαῦ ἀδικούμενος οὐχ εἴλετο ψεύσασθαι, ἐπειδὴ ἐπηγγείλατο ἐνωμότως, πῶς σὺ ἀθετεῖς τὰς συνθήκας σου τὰς ὑπὲρ τῆς σωτηρίας σου γενομένας; Εἰ Ἡρώδης ἐφύλαξε τὴν ἐπαγγελίαν τὴν γενομένην αἰτίαν τῆς αὐτοῦ ἀπωλείας, σὺ μὴ ἀποπηδήσῃς ἀπὸ τῶν συνθηκῶν, ὧν συνέθου χάριν τῆς αἰωνίου ζωῆς. Καὶ καθάπερ εἰσελθὼν ὁ λόγος τάξιν ἔσχεν ὡς ἐπὶ γεννήσεως τῶν πρωτοτοκίων, οὕτως καὶ ἡ λαιδορία δύναται εἰσερχομένη φονέως ἀποπληρῶσαι τὴν ἐνέργειαν. Ἰκανὴ πάλιν ἡ γλῶσσα ἐπὶ τοῦ ξίφους ἀδικῆσαι οὐκ ἔ 381 λαττον, καὶ δύναται ὁ ἀκάθαρτος λογισμὸς τάξιν ἐπέχειν μοιχείας, καὶ ἰσχύει ἡ κεκρυμμένη εἰρωνεῖα ἴσως τῇ παγίδι ἐπιβουλεῦσαι, καὶ δύναται ἢ οὐκ ἀγαθὴ συμβουλή γενέσθαι τοῖς ἀνεχομένοις κωνεῖου χείρων. Εἰ γὰρ ὁ Ἡσαῦ τῷ λόγῳ ἀποδυσάμενος ἀπώλεσεν αὐτοῦ τὴν πρωτοτοκίαν, πολλῷ μᾶλλον ὁ ἀχρεῖος εὐκόλως ἀποβάλλῃ τὴν σωφροσύνην. Τὸ ψεῦσμα ἐπενδυσάμενός τις ἀποβάλλει τὴν τοῦ ἐπαγγέλματος ἀλήθειαν, καὶ ὁ ἀρνούμενος διὰ τῶν ῥημάτων τὴν πίστιν σκότος γίνεται ἀποδυσάμενος τὰ τῆς πίστεως· καὶ ὁ πιστὸς ὡσαύτως διὰ ῥημάτων δεχόμενος ἐνδύεται τὴν πίστιν. Ὁ μεταξὺ πολιτευόμενος λόγος δύναται παραστῆσαι τοῦ ἔργου τὴν ἐνέργειαν· δύναται ἢ σκέψις ἢ πονηρὰ πρᾶξις χαλεπὴ ὀφθῆναι καὶ δύναται τὸ οὐκ ἀγαθὸν βλέμμα ἔργον πονηρὸν ἐργάσασθαι· δύναται ἢ ἄλογος βασκανία βέλους οὐχ ἦττον ἀδικῆσαι· δύναται ἢ διαβολὴ βόθρους ἀπωλείας ὀρύξαι. Φύγωμεν τὴν οὐκ ἀγαθὴν μελέτην· ἡ γὰρ μελέτη ἴσως τῇ πράξει κρίνεται. Προσέλθωμεν τῇ ἀγαθῇ πράξει, ἀπολαμβανούση τὸν μισθὸν ἔργοις παρὰ τῷ ἐκζητοῦντι τὰς βουλάς τῶν καρδιῶν. Ἡ βουλή ἔργον ἐστίν· ἴδρυται γὰρ ὁ τῆς αὐτεξου 382 σιότητος ἡμῶν λόγος ἐν αὐτῇ τῇ τὰ πάντα πραττούσῃ. Ἐκάστῳ δὲ πράγματι ἐστὶ τι ἐναντίον. Ἀντίκειται τῷ σκότει τὸ

φῶς, τῷ πικρῷ τὸ γλυκύν, τῷ ὕπνῳ ἢ ἀγρυπνία. Ὅ ταῦτα δημιουργήσας, οὗτος οὐκ εἶασέ τι [ἐναντίον], ὃ οὐ συνέζευξεν ἀντιπάλῳ. Εἰ γὰρ ἄνθρωπος θνητὸς τεχναζόμενος κατασκευάζει ἀντιλήψεις πρὸς τὰ ἐναντία καὶ ἀναπαύσεις πρὸς τὰς θλίψεις καὶ χρήσεις πρὸς τὰς θεραπείας, πρὸς τὴν θάλασσαν ἀρμοδίως καὶ πρὸς τὴν ξηρὰν ὁμοίως, καὶ ἐκάστῳ κέχρηται συνετῶς κατὰ τὸν ἴδιον καιρὸν, καὶ πρὸς τὰ πάθη εὐάρμοστα φάρμακα, πόσῳ μᾶλλον ὁ δημιουργὸς μετρήσας συνέκρινε πρὸς ἄλληλα τὰ πράγματα καὶ τοπικῶς ἔθετο τὰ κτίσματα, καὶ σταθμίσας δέδωκεν ἀντιλήψεις, καὶ συναγαγὼν συνέζευξεν, ἵνα ἐκάτερα ἔξει τις κατ' ἀλλήλων. Ἔχεις οὖν ὄπλα, ὧ ἄνθρωπε, κατὰ παντὸς ἐναντίου. Ἐὰν δὲ τούτων ἀπάντων τῶν δοθέντων σοι πρὸς βοήθειαν ἀμελήσας ὀφθήσῃ ἡττώμενος, ἀπάσης ἀπολογίας ἐκτὸς εἶ ἐν τῇ κρίσει. Ἔχεις γὰρ ὄπλα διάφορα πρὸς τὰς μηχανὰς τοῦ ἀντιπάλου. Ἐὰν πέμψη ὁ Ἐχθρὸς τὰ πεπυρωμένα βέλη αὐτοῦ 383 εἰς ἡμᾶς, ἔχομεν καὶ ἡμεῖς ἀσπίδα ἀκαταμάχητον τὴν εὐχήν· ἐὰν κινήσῃ καθ' ἡμῶν τὸν τῶν ἡδονῶν πόλεμον, παρασκευάσωμεν κατ' αὐτοῦ τὴν ἀγάπην τῆς ψυχῆς σύμμαχον· ἐὰν ἐπιχειρήσῃ αἰχμαλωτίσαι τῇ ἀδικίᾳ, προσφύγωμεν τῇ δικαιοσύνῃ, καὶ σωζόμεθα· ἐὰν τιτρώσκῃ σε βουληθῆ τῇ μισανθρωπίᾳ, ἀπάντησον αὐτῷ τῇ δυναστείᾳ τῆς φιλανθρωπίας· ἐὰν πολεμῆ σε τῇ ὑπερηφανίᾳ, σύμβαλε αὐτῷ τῇ ταπεινοφροσύνῃ· ἐὰν κινήσῃ πρὸς σὲ τὴν τοῦ σώματος ἐπιθυμίαν, περιβαλοῦ θᾶπτον τὸν θώρακα τῆς σωφροσύνης· βολίδας ἐὰν ῥίψῃ ἀσελγείας καθ' ἡμῶν, ἀναλάβωμεν τὴν περικεφαλαίαν τῆς ἀγνείας κατ' αὐτοῦ. Ἐὰν πλοῦτον προβάληται, ἔχομεν τὸν μακαρισμὸν τῆς πενίας· τῇ ἀσωτίᾳ ἐὰν παλαίσῃ, πτέρυγας ποιήσωμεν ἡμεῖς τὴν νηστείαν, καὶ ὅτι ὁ ζῆλος καταστροφῆς αἴτιος ὑπάρχει, πρόσεστιν ἀγάπη, ἐὰν θέλωμεν, δυναμένη διορθώσασθαι καὶ οἰκοδομησαί· καὶ ὅτι βέλη τῶν ἐχθρῶν ἡμῶν παράκειται, βέλη καὶ τῇ ἡμετέρᾳ ἀδυναμίᾳ παράκειται· ἐὰν ἡμᾶς διώκῃ ὡς ὁ Φαραῶ, ἔστιν ἡ θάλασσα ἢ δυναμένη αὐτὸν καταποντίσαι· ἐὰν κρύψῃ παγίδας ἐν τῇ γῆ, ἔστιν ὁ ῥυόμενος ἡμᾶς ἐν τῷ οὐρανῷ· ἐὰν ὀρμᾶ 384 καθ' ἡμῶν, ὡς ὁ Γολιάθ, ἔστι Δαυὶδ ὁ δυνάμενος αὐτὸν ταπεινώσαι· ὡς Σισάρα ἐὰν τυφωθῆ, διὰ τῆς ἐκκλησίας ἀναιρεῖται· κατὰ τοῦ Σενναχειρῆβ ἐὰν πολεμαρχήσῃ, διὰ σάκκου καὶ σποδοῦ ἀναλίσκεται· τὸν βαβυλώνιον ἐὰν μιμήσῃται, εἰσὶν ἅγιοι κατὰ τὸν Δανιήλ· κατὰ τὸν Νεεμᾶν ἐὰν ὑψωθῆ, εἰσὶ νηστευταὶ καθελεῖν αὐτὸν δυνάμενοι· τὴν φλόγα τῆς ἐπιθυμίας ἐὰν ἐξάψῃ, εἰσὶ σώφρονες μιμηταὶ τοῦ Ἰωσήφ. Ποῖον δὲ δράμα αὐτοῦ οὐ λυθήσεται παρ' ἡμῶν; Ποῖον ἐπάγει πάθος, οὗ τὸ φάρμακον οὐκ ἔστιν εὐτρεπισμένον; Ποῖον κίβδηλον κατασκευάζει, οὗ οὐκ ἔστι χωνευτήριον πρὸς ἔλεγχον; Ποίαν κέκτηται βλάβην, ἧς οὐκ ἔχομεν ἀντίπαλον; Ποίας παγίδας κρύπτει, ὧν ἡ γνῶσις ἡμᾶς λανθάνει; Ποίαν μηχανὴν κατεσκεύασεν, ἣν οὐ καθεῖλον καὶ ἰδιῶται; Ποῖον ἔσχεν ὀχύρωμα, οὗ οὐ περιεγένοντο καὶ γυναῖκες; Ποίαν κάμινον ἐσκεύασεν, ἣν οὐκ ἔσβησαν πιστοὶ νέοι; Ποῖον λάκκον ὠρυξεν, οὗ οὐ κατεφρόνησαν οἱ περὶ τὸν Δανιήλ; Ποῖον ἔδεσμα ἠτοίμασεν, ὃ οὐκ ἐξουδέ 385 νῶσαν οἱ περὶ τὸν Ἀνανίαν; Ἔσπειρεν ὁ Ἐχθρὸς τὴν ὑπερηφανίαν, καὶ ἐπάτησεν αὐτὴν ἢ τοῦ Μωσέως ταπεινοφροσύνη. Τῷ χρυσῷ Νεεμᾶν ἐκολάκευσε, καὶ καταφρονήσας ἀπεσόβησεν αὐτὸν ὁ Ἐλισαῖος. Σίμων προσήγαγε χρήματα, καὶ ὁ Πέτρος ἐξήνεγκε κατ' αὐτοῦ τὴν ἀρμόττουσαν ἀπόφασιν. ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ τῷ Κυρίῳ ἡμῶν, ᾧ ἡ δόξα καὶ τὸ κράτος εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. Ἀμήν.